

Budú rozhodnutia o administratívnom vyhostení bezzubé?

Otázka oprávnenosti zdržiavania sa cudzincov na území Slovenskej republiky patrí medzi citlivé otázky verejného záujmu, ktoré si zaslúžia pozornosť a ich presvedčivé zodpovedania.

Nie je to tak dávno, ako nielen slovenská verejnosť ale aj Európska komisia analyzovali, aké dôsledky na celospoločenskú bezpečnosť, právny štát a plnenie záväzkov voči Európskej únii budú mať novely trestných kódexov.

V tomto príspevku by som rada zamerala pozornosť na situáciu, kedy nie zákonodarca, ale rozhodnutie najvyššej súdnej inštalácie je spôsobilé ovplyvniť celospoločenskú klímu a kladie na stôl otázky, či ním nedôjde k zmene migračnej či cudzineckej politiky štátu. Takúto zmenu je potrebné testovať, či je vykonaná v intenciách práva Európskej únie. Pretože konanie a nástroje voči cudzincom na území Slovenskej republiky je zároveň konaním, ktoré môže ovplyvniť nielen vnútroštátne prostredie (z hľadiska napríklad národnej bezpečnosti), ale aj prostredie v rámci hraníc Európskej únie a bezpečnosť a záujmy euroobčanov. Preto túto otázku nemožno posudzovať izolovane, ale práve v intenciách práva Európskej únie a judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

O čo ide? V skratke – z územia Slovenskej republiky bol príslušným orgánom administratívne vyhostený cudzinec (štátny príslušník tretej krajiny) a zároveň mu bol uložený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov na dobu 10 rokov. Žalobca podal žalobu proti tomuto rozhodnutiu, ale oneskorene. Na podanie žaloby proti rozhodnutiu o administratívnom vyhostení stanovuje zákon lehotu 30 dní a žalobca resp. jeho právny zástupca túto lehotu zmeškal. Preto správny súd, ktorý rozhodoval o žalobe, žalobu odmietol ako oneskorene podanú. Žalobca podal proti rozhodnutiu správneho súdu opravný prostriedok (kasačnú sťažnosť), o ktorej rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky tak, že uznesenie o odmietnutí žaloby zrušil a vec vrátil správneho súdu na ďalšie konanie.

Dôvod, o ktorý oprel Najvyšší správny súd SR svoje rozhodnutie, bol ten, že hoci na podanie žaloby proti rozhodnutiu o administratívnom vyhostení sa vzťahuje lehota 30 dní, ktorá bola zmeškaná, vo vzťahu k nadväzujúcemu výroku v rozhodnutí t.j. vo vzťahu k zakazu vstupu, táto lehota neplatí, ale platí lehota dva mesiace, ktorá zmeškaná nebola. Podľa Najvyššieho správneho súdu SR tieto dva výroky v jednom rozhodnutí sú od seba nezávislé a sú oddeliteľné, čiže jeden (administratívne vyhostenie) nepodmieňuje druhý (zákaz vstupu).

V nadväznosti na uvedené rozhodnutia najvyššej súdnej inštalácie bola zverejnená vecná polemika s týmto výkladom práva¹ (<https://www.pravnelisty.sk/clanky/a1551-administrativne-vyhostenie-a-zakaz-vstupu-zavisle-alebo-oddelenie-vyroky-jedneho-rozhodnutia>).

Otázky, ktoré vyššie uvedený názor Najvyššieho správneho súdu SR otvára, sa pomenovali aj počas verejného zasadnutia Súdnej rady Slovenskej republiky.

Niektorí si môžu povedať, že sa jedná výlučne o technickú právnu záležitosť „žonglovania“ s lehotami bez zásadného významu, ktorú nech si vyriešia súdy medzi sebou, a teda to, či sú

¹ <https://www.pravnelisty.sk/clanky/a1551-administrativne-vyhostenie-a-zakaz-vstupu-zavisle-alebo-oddelenie-vyroky-jedneho-rozhodnutia>

výroky v rozhodnutí o administratívnom vyhostení závislé alebo oddeliteľné predsa nemusi verejnosc zaujímať. Nič však nie je ďalej od pravdy. Práve naopak, takýto novo prezentovaný výklad zákona ovplyvní nielen rozhodovanie cudzineckej polície a súdov, ale môže mať vplyv na ochranu národných a aj európskych záujmov.

Vysvetlenie poskytnem na konkrétnom príklade, ale najskôr ponúkam v stručnosti oboznámenie sa so zákonným rámcom. Zákon o pobyte cudzincov upravuje okrem iného podmienky vstupu cudzincov na územie Slovenskej republiky. Upravuje tiež administratívne vyhostenie a zákaz vstupu. Pokiaľ cudzinec nemá oprávnenie na pobyt na území Slovenskej republiky, príslušný policajný útvar rozhodne o jeho administratívnom vyhostení, a buď mu uloží lehotu na vycestovanie do určitej krajiny (napr. krajiny, z ktorej pochádza), a ak takúto lehotu neurčí, uloží cudzincovi zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky. Zo zákazu vstupu logicky vyplýva, že dôsledkom administratívneho vyhostenia je, že osoba, ktorá je vyhostená, nesmie vstúpiť na územie Slovenskej republiky.

A aké dôvody pozná zákon na administratívne vyhostenie cudzincov – príslušníkov z tretích krajín? Neoprávnené prekročenie vonkajšej hranice a neoprávnený pobyt na Slovensku patria medzi dôvody, kedy k vyhosteniu musí zo zákona dôjsť. Medzi dôvody, kedy príslušný orgán môže rozhodnúť o administratívnom vyhostení patrí napríklad aj to, ak cudzinec predstavuje vážnu hrozbu pre bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok, ohrozuje bezpečnosť štátu, verejný poriadok alebo verejné zdravie, bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, porušil predpisy o omamných látkach a psychotropných látkach, pri kontrole predložil falošný alebo pozmenený doklad alebo doklad inej osoby, uzavrel účelové manželstvo, vykonával nelegálnu prácu a iné.

Vráťme sa k rozhodnutiam Najvyššieho správneho súdu SR a k zamysleniu sa nad tým, aké dôsledky týchto rozhodnutí môžu nastať napríklad v oblasti bezpečnosti štátu alebo verejného zdravia alebo aj iného chráneného záujmu. Keďže v našom prípade policajný útvar cudzinca právoplatne administratívne vyhostil (lehotu na spochybnenie a preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia žalobca zmeškal), platí, že cudzinec požíva status administratívne vyhosteného. Avšak, čo sa týka rozhodnutia v časti výroku o zákaze vstupu na územie Slovenskej republiky a členských štátov, tento výrok o zákaze vstupu môže byť v konaní pred súdom preskúmaný a zrušený pre jeho nezákonnosť resp. v prípade priznania odkladného účinku súdom, zákaz vstupu ani nemusí byť účinný.

Preložené do ľudskej reči - **právoplatne administratívne vyhostený cudzinec by sa mohol voľne pohybovať nielen po území Slovenskej republiky, ale po území všetkých členských štátov, keďže by nemal účinný zákaz vstupu.** Za členský štát sa považujú štáty Európskej únie, iný štát, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarska konfederácia.

Takto voľne pohybujúcou sa osobou môže byť napríklad osoba právoplatne administratívne vyhostená z dôvodu, že predstavuje vážnu hrozbu pre bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok, ohrozuje bezpečnosť štátu, verejný poriadok alebo verejné zdravie. Lenže takáto hrozba je nielen hrozbou vnútroštátnou, ale aj európskou.

Zákon o pobyte cudzincov prevzal celkom 19 smerníc Európskeho parlamentu a Rady EÚ. Z uvedeného vyplýva, že kontext rozhodovania správnych súdov, vrátane najvyššej súdnej inštalácie, nie je len vnútroštátny, ale rozhodovacia činnosť musí byť testovaná z hľadiska jej

súladu s cieľmi uvedených smerníc ako aj rozhodovacou činnosťou Súdneho dvora EU. Na základe uvedeného zastávam názor, že je potrebné vyššie uvedené otázky otvoriť a pomenovať na verejnosti.

Domnievam sa, že príslušný súd by sa mohol obrátiť na Súdny dvor EU s otázkou, či taký výklad práva, podľa ktorého by sa mohol v dôsledku rozhodnutia vnútroštátnych súdov právoplatne administratívne vyhostený voľne pohybovať po území členských štátov Európskej únie, je zlučiteľný s právom Európskej únie. Eventuálne by bolo vhodné, aby najvyššia súdna inštancia svoje rozhodnutie odôvodnila aj s ohľadom na preukázanie súladnosti jej názoru s cieľmi preberaných smerníc a rozhodovacej činnosti Súdneho dvora EU. Pretože si myslím, že **v dôsledku právneho názoru Najvyššieho správneho súdu SR sa administratívne vyhostenie môže stať vo výsledku bezzubým rozhodnutím.**

Otázka oprávnenosti zdržiavania sa cudzincov na území Slovenskej republiky patrí medzi citlivé otázky verejného záujmu, ktoré si zaslúžia pozornosť a ich presvedčivé zodpovedania.

Dana Jelinková Dudzíková

Zdroj: https://www.trend.sk/pravo/budu-rozhodnutia-administrativnom-vyhosteni-bezzube?itm_brand=trend&itm_template=other&itm_modul=najnovsie-clanky-autora&itm_position=1